

การสำรวจการวางแผนชีวิตหลังเรียนจบการศึกษา ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ
ไวรัสโคโรนา (Covid-19) ของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

เรวดี เกิดมงคล¹

กนกพร โพธิ์พล

กานต์พิชชา อินทร์อรรถ

นันทิตา ไชยพงษ์

ปิยะณัฐ ไตยวงศ์ย่อย

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 25 พฤษภาคม 2564

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 8 กรกฎาคม 2564

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 8 กรกฎาคม 2564

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายภายใต้สถานการณ์โควิด-19 และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังเรียนจบการศึกษาชั้นปีสุดท้ายภายใต้สถานการณ์โควิด-19 การสำรวจนี้ใช้วิธีการวิจัย Online survey เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 152 คน ผลการสำรวจ พบว่าหลังจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตัดสินใจที่จะเข้าสู่ระบบการทำงานเป็นจำนวนมากที่สุด จำนวนรองลงมาคือการวางแผนศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิต ซึ่งต้องการศึกษาในต่างประเทศมากที่สุด การศึกษาภาษาต่างประเทศ และท่องเที่ยว ตามลำดับ สรุปได้ว่า ปัจจัยทางเพศ มีผลต่อการบวชและการตัดสินใจอยู่บ้าน อาชีพของบิดามารดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความสัมพันธ์กับการวางแผนท่องเที่ยวหลังจบการศึกษา ส่วนปัจจัยการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์โควิด พบว่าบุคคลที่มีระดับการตระหนักรู้ในตนเองระดับมาก มีการวางแผนหลังจบการศึกษาอย่างชัดเจน รวมถึงการตระหนักตนเองในด้านปัจจัยแวดล้อม โดยเฉพาะด้านสภาวะแวดล้อมในสังคมที่มีคะแนนการตระหนักรู้ระดับมากที่สุด เพราะในสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน รวมทั้งความเชื่อมั่นของรัฐบาลนั้น มีผลต่อการตัดสินใจที่การวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) ผู้วิจัยเสนอแนะให้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อค้นพบและเหตุผลในเชิงลึกร่วมด้วย เพื่อหาข้อค้นพบและเหตุผลในเชิงลึกมากขึ้น 2) มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการตระหนักต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษามากขึ้น เพื่อสามารถแก้ไขนโยบายในการช่วยเหลือนักศึกษาต่อไป

คำสำคัญ : การวางแผนชีวิต, นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โควิด 19

¹ Corresponding Author E-mail : ravadee-10@hotmail.com

**Life planning survey after graduation Under the circumstances of the coronavirus
(Covid-19) of senior year students. Thammasat University, Rangsit Campus**

Rewadee Kerdmongkol

Kanokporn Popon

Kanpichcha Inarun

Nuntida chaipong

Piyanat Traiwongyoi

Faculty Sociology and Anthropology Thammasat University

Received : May 25, 2021

Revised : July 8, 2021

Accepted : July 8, 2021

Abstract

The survey reports aimed at to explore the Undergraduate life planning survey of final year students and analyzed data to find factors that involved life planning of student under the circumstances Covid-19 2020 and personal data within the group of 152 undergraduate final year student by using online survey method and analyzed with Statistical Package for the Social Science (SPSS)

The research findings are as follows: After the graduate, the future final year Thammasat University students plan to enter the system to work as many as possible. The second is more interested in planning a degree abroad, foreign language education and travel accordingly. In conclusion, Factors from general that had an effect on life planning, ordination, and home decision making. The occupation of the parents who operated their own business was related to the post-graduation travel planning. As for the self-awareness factor under the COVID-19 situation, It was found that people with a high level of self-awareness are clearly planned after graduation. Including self-awareness of environmental factors Especially the social environment with the highest level of awareness score. And found that the current situation of COVID-19 is uncertain. Together with the government's confidence it influences the decisions you make to plan your life after you graduate.

Suggestions from this research are: 1) In a research article, the authors of the proposal that qualitative research could be presented together to find more in-depth findings and reasons. 2) Universities or related departments should promote greater awareness of post-graduate life planning. In order to be able to revise and policy to assist students in the future.

Keywords: Life planning, Senior year students, Thammasat University, Covid-19

บทนำ

การวางแผนชีวิตเป็นแนวทางและข้อกำหนดหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างกรอบอนาคตของตนเองในแต่ละช่วงเวลาของชีวิตที่แต่ละบุคคลต่างมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน ในการใช้ชีวิตเพื่อดำรงชีวิตอยู่นั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนเสมอไม่ว่าเป็นวางแผนกิจวัตรประจำวัน หรือแม้กระทั่งการวางแผนระยะยาวที่ต้องคำนึงถึงผลที่ตามมา และการตั้งเป้าหมายชีวิตของบุคคลที่ได้วางแผนไว้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อนำตนเองไปสู่เป้าหมายของชีวิตในอนาคต ซึ่งการวางแผนชีวิตของแต่ละบุคคลนั้นก็แตกต่างกันออกไป แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ Covid-19 ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา ได้สร้างความกังวลแก่ภาคประชาชนเป็นอย่างมาก โดยโรคติดต่อดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบภายในร่างกายอาจก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ จึงเป็นผลให้รัฐบาลตระหนักถึงความสูญเสียในการแพร่เชื้อที่ส่งผลต่อความปลอดภัยแก่ประชาชน จึงกำหนดสร้างมาตรการทางสังคมในเรื่องการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล (Social distancing) และส่งเสริมมาตรการหลีกเลี่ยงการเดินทางเข้าออกทั้งภายในและนอกประเทศ (Lockdown) รวมไปถึงการอยู่ในสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก ทั้งยังมีการออกข้อกำหนดตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ทำให้มีการเคอร์ฟิวตั้งแต่เวลา 22.00 นาฬิกาถึง 04.00 นาฬิกา ครอบคลุมทุกจังหวัด จากมาตรการที่กล่าวมาดังกล่าวส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับโลก การนำเข้า-ส่งออก การติดต่อค้าขายระหว่างประเทศ และภายในประเทศ การค้าในชุมชน ขยายมาจนถึงระบบองค์กรหรือบริษัทต่างได้รับผลกระทบทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเกิดการชะลอตัวอย่างกะทันหันก่อให้เกิดความเสียหายทางธุรกิจทั้งรายใหญ่และรายย่อย แม้ตามรายงานสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในไตรมาสที่ 3/2563 ล่าสุดจะลดลงถึงร้อยละ 6.4 ซึ่งปรับตัวดีขึ้นจากการลดลงร้อยละ 12.1 ในไตรมาสที่ 2/2563 ที่ผ่านมา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) แต่ผลของการเกิดวิกฤติการณ์ดังกล่าวทำให้ต้องยอมรับว่าภาคเกษตรกรรม ภาคการผลิตอุตสาหกรรม และภาคการบริการธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างก็ได้รับความเสียหายอย่างมาก โดยเฉพาะประชาชนในตลาดแรงงาน ซึ่งผลพวงภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวนี้ทำให้มีแรงงานกว่า 4 ล้านคนต้องถูกเลิกจ้างงาน และจากศึกษาของศูนย์วิจัยด้านการพัฒนาแรงงาน TDRI ระบุว่ายังมีแนวโน้มจะมีผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นอยู่ที่ 5-6 แสนคน อีกทั้งยังมีผลต่อเนื่องไปจนถึงปี 2565 โดยคาดว่าจะมีแรงงานตกงานเฉลี่ยปีละ 3 ล้านคน (ThaiPBS, 2563)

โดยผลกระทบความเสียหายในระบบเศรษฐกิจของประเทศภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ covid-19 นี้ก็ส่งผลต่อเนื่องมายังระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพราะเนื่องจากในทุกปีจะมีบัณฑิตจบใหม่ทั่วประเทศเป็นจำนวนกว่า 5 แสนคน ซึ่งกำลังก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงาน และกลายเป็นกำลังสำคัญในขับเคลื่อนของประเทศในปีการศึกษา 2559 จนถึงปีที่ผ่านมาตามรายงานของสำนักทะเบียนนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตนั้นมีจำนวนบัณฑิตจบใหม่ถึง 8,402 คน (สำนักทะเบียนนักศึกษาธรรมศาสตร์, 2561) และในปีการศึกษาต่อไปก็คาดการณ์ว่าจะมีบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานสะสมอย่างต่อเนื่อง โดยทางคณะผู้จัดทำได้ตระหนักถึงความสำคัญของนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเฉพาะในชั้นปีสูงที่กำลังจะจบการศึกษากลายเป็นกำลังสำคัญในพัฒนาประเทศและกำลังเผชิญต่อความกดดันในวิกฤติการณ์ดังกล่าวและคาดว่าจะมีผลต่อการวางแผนชีวิตภายในอนาคต ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความคิดและความต้องการของนักศึกษากลายเป็นตัวแปรสำคัญอย่างยิ่งที่มีผลต่อการแสดงให้เห็นถึงการตระหนักรู้ในตนเองที่มีผลต่อการกำหนดการวางแผนชีวิตภายใต้สถานการณ์วิกฤติดังกล่าว

ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งศึกษาการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษานักศึกษาชั้นปีสุดท้ายมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาและการกำหนดนโยบายการจัดการแก้ไขปัญหา ทั้งในด้านสังคมเศรษฐกิจและระบบสาธารณสุขรวมไปถึงมวลรวมเพื่อความเสถียรภาพและมั่นคงของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายภายใต้สถานการณ์โควิด-19
2. เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังเรียนจบการศึกษาชั้นปีสุดท้ายภายใต้สถานการณ์โควิด-19

กรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิยามความหมายและความสำคัญของ “การวางแผนชีวิต”

การวางแผนชีวิตนั้นเป็นกระบวนการหนึ่งในช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล เมื่อบุคคลจำเป็นต้องดำเนินชีวิตในสังคมที่ต้องเผชิญความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จำเป็นต้องมีการวางแผนเพื่อที่จะสามารถกำหนดตนเองได้ว่าควรทำอะไรต่อไป ซึ่งช่วงชีวิตหลังจบการศึกษาของชั้นปริญญาตรีนั้น ถือเป็นช่วงชีวิตที่ต้องเปลี่ยนผ่านสถานะและวุฒิภาวะเข้าสู่ระบบสังคมตลาดแรงงาน และเข้าสู่สังคมความเป็นผู้ใหญ่ต่อไป ทำให้การวางแผนชีวิตหลังเรียนจบนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ก่อนจบการศึกษานั้นเป็นช่วงเวลาที่บุคคลสามารถสร้างมโนทัศน์ต่ออนาคตหลังจบการศึกษาเอาไว้ บ้างก็เลือกทำงาน บ้างก็เลือกศึกษาต่อ แต่งาน หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ถึงอย่างไรก็ดี การวางแผนชีวิตนั้นบุคคลสามารถวางแผนกำหนดเป้าหมายได้ทั้งระยะสั้นและยาว ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับเจตคติ อุดมการณ์ ค่านิยม และประสบการณ์ ฯลฯ เป็นต้น

การวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา

การวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา บุคคลต่างเผชิญประสบการณ์ในชีวิตที่หลากหลาย ทำให้กระบวนการคิดและการแนวทางการดำเนินชีวิตย่อมมีเป้าหมายของชีวิตที่แตกต่างกันออกไป และต่างมองเห็นทางเลือกมากมายที่จะเลือกทำหลังจบการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชีวิตตามค่านิยมของบุคคล และจากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ วารสารวิชาการ และเว็บไซต์ต่าง ๆ สามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. การวางแผนประกอบอาชีพ

กระทรวงแรงงาน (2557 อ้างถึงใน พิศมัย บุญยโสภณ, 2556, น.8) ให้ความหมายการประกอบอาชีพ สรุปได้ว่าหมายถึง การทำกิจการงานที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้กระทำแล้วได้รับค่าตอบแทนเป็น รายได้ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ ความต้องการด้านอื่น ๆ ของตนเองและสมาชิกในครอบครัว ลักษณะของงานอาชีพ การประกอบอาชีพแต่ละอาชีพมีลักษณะแตกต่างกัน สามารถแบ่งได้ดังนี้

- 1) อาชีพข้าราชการ คือ กลุ่มอาชีพที่มีนโยบายมุ่งเน้นทำงานเพื่อประชาชนและประเทศชาติผู้ประกอบ อาชีพรับราชการได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน ซึ่งได้มาจากภาษีเงินได้ที่รัฐบาลเก็บจากประชาชน มีการเลื่อนขั้นตำแหน่งและขึ้นเงินเดือนทุกปี เมื่อครบกำหนดเกษียณอายุราชการจะได้รับเงินบำเหน็จหรือ บำนาญเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตต่อไป
- 2) อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ คือ ลักษณะการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือ ถือหุ้นอยู่มากกว่าร้อยละ 50 พนักงานรัฐวิสาหกิจจะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน ซึ่งได้มาจากเงินงบประมาณรายได้แผ่นดิน
- 3) อาชีพรับจ้างในหน่วยงานเอกชน คือ กลุ่มอาชีพที่ทำงานในหน่วยงานเอกชนบริษัทหรือโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง มีระยะเวลาการทำงาน พิจารณาความสามารถความเหมาะสมกับงานและทัศนคติในการทำงาน

- 4) อาชีพรับจ้างอิสระ คือ กลุ่มอาชีพที่ทำงานอาจเป็นธุรกิจเป็นอิสระ เอกชนเป็นเจ้าของ หรือดำเนินการด้วยเจ้าของกิจการเอง ไม่ได้ได้อยู่ภายใต้อิทธิพลของภาคส่วนใด ๆ หรือของบุคคลอื่น ลักษณะงานคือไม่เป็นลูกจ้างรับเงินเดือนจากนายจ้างหรือลูกค้า เช่น อาชีพฟรีแลนซ์ เป็นต้น
- 5) องค์กรมหาชน คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบบริการสาธารณะทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural Public Services) การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นใด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2561)
- 6) ภาคประชาสังคม คือ เครือข่าย องค์กร หรือสถาบันใดที่อยู่ตรงกลางระหว่างรัฐกับปัจเจก บุคคลหรือครอบครัวและเครือญาติ รวมตัวกันอย่างสมัครใจ ร่วมกิจกรรมเพื่อประโยชน์ สาธารณะ ควบคุมไปกับการปกป้องผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นระบอบกึ่งเสี่ยงให้กับประชาชนในการสร้างความตระหนักถึงปัญหาในพื้นที่อันเป็นกลไกสำคัญในการสะท้อน ปัญหา หรือความต้องการเพื่อกำหนดนโยบายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยังช่วยให้ความรู้ และเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการจัดการกับปัญหา (วารุณี ณ นคร , 2549)

2. การวางแผนด้านการศึกษา

1) การศึกษาระดับปริญญาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

อินทัย พึ่งทองหล่อ (2543 อ้างถึงใน เกตุจันทร์ทา ศรีวะระมย์, 2558, น.451) มองว่าการศึกษาระดับมหาบัณฑิตมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนหรือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากบุคคลที่จบการศึกษาระดับมหาบัณฑิตจะสามารถนำความรู้ความสามารถ ไปพัฒนาตนเองและความเป็นผู้นำในสังคมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเป็นผู้นำในด้านความรู้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา มีวิชาชีพขั้นสูงที่จะเป็นกำลังสำคัญในการส่งเสริมและการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปในทิศทางที่เหมาะสม ปัจจุบันการศึกษาระดับมหาบัณฑิต ได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือ พนักงานองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากต่างก็ตระหนักว่าการมีโอกาสได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นย่อมจะเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นเกียรติประวัติต่อตนเองและองค์กรหรือหน่วยงาน

ไอยเรศ นิรินทร์รัมย์ (2554 :บทคัดย่อ, บทนำ) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในต่างประเทศ” พบว่า ปัจจัยภายในสำคัญที่ส่งผลให้ตัดสินใจศึกษาปริญญาโทในต่างประเทศมากที่สุดคือ ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ รองลงมาคือต้องการมีประสบการณ์การใช้ชีวิตและทำงานในต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะมองหาโอกาสที่จะสามารถก้าวหน้าในอาชีพต่อไปหลังจบการศึกษาที่มีคุณภาพสูงที่ถูกยอมรับทั่วโลกและยังเป็นประสบการณ์ที่ได้ศึกษาต่อในต่างประเทศอีกด้วย และปัจจัยภายนอกสำคัญพบว่า ตัดสินใจเลือกเพราะความต้องการของตลาดแรงงานมากที่สุด รองลงมาเลือกเพราะได้รับ และในงานยังชี้ให้เห็นว่าการศึกษาระดับปริญญา โดยเฉพาะการศึกษาต่อที่ต่างประเทศ ครอบครัวที่มีฐานะการเงินที่เพียงพอมักมีความพร้อมในการส่งลูกหลานไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจการค้าต่าง ๆ ล้วนมีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อสื่อสารกับองค์กรหรือบริษัทต่างประเทศ จำเป็นต้องการบุคคลที่มีความสามารถเข้ามาสนับสนุนและขับเคลื่อนองค์กร

2) การเรียนภาษา

ปัจจุบันภาษาต่างประเทศกลายเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยให้ความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น สามารถเรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศและใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการ

สื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต จากเว็บไซต์ Tuemaster ได้จัดลำดับ 6 ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารมากที่สุดในโลก ภาษาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ รองลงมาเป็น ภาษาจีน ภาษาฮินดู ภาษาสเปน ภาษาฝรั่งเศส และภาษาอาหรับ จากสถิติของสถาบันภาษา British Council ได้เผยว่า ปัจจุบันมีผู้ใช้ภาษาอังกฤษรวมถึงผู้ที่ต้องการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษกว่า 2,000 ล้านคน โดย 48.6% ของเยาวชนจาก เอเชียเลือกพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อโอกาสการทำงานในต่างประเทศสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการทำงานของเยาวชน ที่เลือกทำงานในสายที่ต้องใช้ทักษะภาษาอังกฤษ (Techsauce Team, 2021)

การเกณฑ์ทหาร

ในระหว่างที่เรียนมีนักศึกษาชายหลายคนไม่พร้อมทำหน้าที่ พระราชบัญญัติรับราชการทหารกอง ประจําการพ.ศ. 2497 ระบุให้ชายไทยที่มีอายุ 18 ปี ไปขึ้นทะเบียนทหารไว้ที่อำเภอ และเมื่ออายุถึง 21 จะมีหมายเรียกให้เข้ารับการตรวจ และคัดเลือกเข้าเป็นทหารเกณฑ์ผ่านการตรวจร่างกายและการจับสลาก ผู้ที่ได้สลากใบดำไม่ต้องเกณฑ์ทหาร โดยปกติแล้ว นักศึกษาชายเมื่อจบการศึกษา ก็มีบางส่วนตัดสินใจวางแผนจะไปเกณฑ์ทหารตามข้อบังคับตามกำหนดของกฎหมาย เพราะ เนื่องจากเมื่อพ้นเงื่อนไขการผ่อนผันแล้ว ก็ต้องดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ตลอด ดังนั้น จึงทำให้นักศึกษาชายที่ยังไม่ได้ทำการขึ้นตอนครบถ้วนก็มีโอกาสที่จะวางแผนในการเกณฑ์ทหาร

การบวช

คนไทยส่วนใหญ่บวชตามประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งการบวชตามประเพณีเป็นความเชื่อที่ เกี่ยวกับการทดแทนพระคุณของบิดามารดา โดยเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของบุคคลอื่น ได้แก่การโน้มน้าวชักจูงจากบิดามารดา รองลงมาเป็นการตัดสินใจด้วยตนเองและอิทธิพลจากสื่อสารมวลชน (จํานงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, 2538) นอกจากนี้ยังมีเหตุผล การบวชอื่น ๆ เช่น บวชเพื่อศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยและวิชาการที่สถาบันสงฆ์จัดให้ คิดเป็นร้อยละ 25.11 การบวช เพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ล่วงลับไป คิดเป็นร้อยละ 13.07 การบวชเพื่อสืบทอดพระศาสนาบวช คิดเป็นร้อยละ 7.11 เพื่อการ ดำรงชีวิต คิดเป็นร้อยละ 6.30 บวชเพราะศรัทธา คิดเป็นร้อยละ 5.12

การแต่งงาน

The Momentum ได้เสนองานวิจัยของและ ทอม กริฟฟิธส์ (Tom Griffiths) นักวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดและการตัดสินใจพบว่าอายุที่ดีที่สุดในการแต่งงานที่สามารถหลีกเลี่ยงการหย่าร้างได้คือ อายุระหว่าง 28-32 ปี โดย กลุ่มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการแต่งงานจํานวน 45% แต่งงานตอนอายุ 28 ปี นอกจากนี้ผลงานวิจัยยังเผยให้เห็น อีกว่าคู่รักที่แต่งงานหลังอายุ 32 ปี มีโอกาสจะเลิกกันเพิ่มขึ้นถึงปีละ 5% ในขณะที่งานวิจัยของ ทิพวรรณ ศิริสัมพันธ์ และ คณะ (2562 :บทคัดย่อ) ศึกษา “การครองโสดของผู้หญิงในยุคโลกาภิวัตน์กับเศรษฐกิจในเมืองไทย” โดยชี้ว่าผู้หญิงในยุค สมัยใหม่ที่ได้รับการศึกษา จะมีอิสระทางความคิด สามารถตัดสินใจและเลือกทางเดินของตนเองได้ในปัจจุบัน หนึ่งในนั้นคือ เรื่องการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน ผู้หญิงนิยมเลือกที่จะครองโสด และเลื่อนอายุการแต่งงานให้ช้าลง โดยการศึกษาได้ นำข้อมูลทางประชากรจาก บทความวิชาการ งานเขียนและข้อมูลสถิติจากกรมการปกครอง มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับมิติทาง เศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อครองโสด เพื่อตรวจสอบถึงปัจจัยเศรษฐกิจในสภาพสังคมปัจจุบันที่ส่งผลต่อการ ครองโสดของผู้หญิงในยุคโลกาภิวัตน์

ท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่หลังจบการศึกษาระดับปริญญาโทใหม่ มักใช้ช่วงเวลาระยะที่ว่างวันก่อนที่ตัดสินใจทำงานไปพักผ่อนด้วยการเดินทางท่องเที่ยวหลังจากเหน็ดเหนื่อยกับการเรียนมาหลายปี ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดภายในประเทศหรือต่างประเทศ โดยการท่องเที่ยวนั้นก็เป็นกิจกรรมที่นอกจากจะได้พักผ่อนแล้วยังสามารถสร้างประสบการณ์ชีวิตที่ทำให้เรียนรู้โลกกว้างมากขึ้น ได้ใช้อิสระได้อย่างสมบูรณ์ ได้มองเห็นทิวทัศน์ในสถานที่ที่แปลกใหม่ ได้เรียนรู้ความต่างวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ชีวิต ได้เพิ่มมุมมองใหม่ ๆ ให้กับตัวเอง การเดินทางท่องเที่ยวก็อาจจะมาในรูปแบบการช่วยเหลือสังคม อย่างการเดินทางเข้าไปร่วมค่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ทำจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน สิ่งแวดล้อม ผู้ยากไร้ เป็นต้น

อยู่บ้านพักผ่อน

หลังจบการศึกษาที่ใช้เวลาร่ำเรียนมาเป็นระยะเวลา 4 - 6 ปี นั้นบุคคลย่อมผ่านอุปสรรคและความกดดันรอบตัว ทั้งสังคมรอบข้าง การเรียนการสอนที่หนักหน่วง รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจหรือภาวะการณ์สังคมที่มีผลกระทบต่อความคิดในอนาคตข้างหน้า ทำให้บัณฑิตจบใหม่เลือกที่จะไม่ได้เข้าตลาดแรงงานแต่เลือกอยู่บ้านพักผ่อน ซึ่งอาจจะอยู่ในระยะเวลาส่วนใหญ่จะอยู่ที่ 6 เดือน - 1 ปี โดยเชื่อว่าการพักผ่อนอยู่บ้านก่อนนั้น ก็อาจจะเกิดจากความรู้สึกไม่พร้อมที่เข้าระบบการทำงาน หรือจะทำกิจกรรมอะไรที่จริงจังนัก และการอยู่บ้านนั้นก็เพื่อใช้เวลาว่างได้ตกตะกอนความคิดก่อนที่เข้าสู่ช่วงความเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว ทบทวนสิ่งที่ผ่านมาในชีวิต เพื่อได้ค้นหาตัวเองว่าจะวางแผนทำอย่างไรต่อไป

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

งานของครุฑิ กิตติมหาชัย (2560 :9) ได้ยกทฤษฎีของ Michell มาอธิบายเกี่ยวกับด้านการวางแผนใช้ชีวิต โดยได้กล่าวไว้ว่าการใช้ชีวิตคนเราจะพยายามมีชีวิตในแบบที่เราอยากมี แบบที่เราฝัน และแบบที่เราได้ให้คุณค่า สอดคล้องกับทัศนะของ Kotler (1997) ที่พูดถึงว่าคนเราจะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่มักจะสอดคล้องกับชีวิตที่เรากำลังดำเนินอยู่หรือสิ่งที่ต้องการจะเป็น ถ้าเราทำความเข้าใจในการสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นรอบตัวที่มีผลต่อการใช้ชีวิตมากขึ้นก็มีโอกาสที่จะสำเร็จลุล่วง

วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ (2532) อธิบายว่า การวางแผนชีวิตในช่วงเปลี่ยนผ่านชีวิตอย่างหลังการจบการศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นนั้นแล้วต้องใช้องค์ประกอบหลายประการที่อันเกิดจากทั้งด้านร่างกาย จิตใจ รวมไปถึงสภาพแวดล้อมรอบตัวที่เป็นผลให้เกิดแรงกระตุ้นในการวางแผนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหรือความต้องการ ซึ่งบุคคลต่างตระหนักได้ว่าชีวิตหลังเรียนจบนั้นถือว่าการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เพราะกำลังเป็นช่วงชีวิตที่ต้องก้าวผ่านไปยังวัยที่ต้องมีความมั่นคง ไม่ว่าจะเป็นการงาน การใช้ชีวิต เพราะชีวิตนั้นย่อมมีปัจจัยมากมายเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงอยู่ในสังคมในชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในด้านต่าง ๆ รวมถึงคุณค่าภายในตัวบุคคล โดยบุคคลสามารถพิจารณาการตระหนักที่รู้ต่อตนเองจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมและการวางแผน ซึ่งมี 2 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยตนเอง สิ่งที่จะต้องตระหนักถึง ซึ่งอิทธิพลในตนเอง ได้แก่
  - 1) ความต้องการของตนเอง มนุษย์กำหนดทางเลือกชีวิตเพื่อสนองความต้องการได้ จะต้องเข้าใจความต้องการได้นั้นอย่างแท้จริงและรู้ว่าจะต้องทำอะไร เพื่อใคร อย่างไร หรือแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ต้องการเหล่านั้นได้ ซึ่งหลักในการ

รู้จักและเข้าใจตนเอง คือ ความสนใจ, ความชอบหรือลักษณะนิสัยติดตัว, ความเข้าใจทางด้านอารมณ์ความรู้สึก, พฤติกรรมและการแสดงออก, ลักษณะของการมีความสัมพันธ์, คุณค่า, และจุดมุ่งหมายในชีวิต เป็นต้น

- 2) ค่านิยมของแต่ละบุคคล เป็นความเชื่อต่อสิ่ง ๆ หนึ่งในชีวิต มักเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับการบอกเล่าจากบุคคลหรือพบในสื่อต่าง ๆ ทำให้เกิดความคิดว่าทำอย่างนั้นดี ทำอย่างนี้ถูก หากมีคนอื่น ๆ ในสังคมคิดตรงกันก็จะทำให้เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีจริง ถูกต้องจริง กลายเป็นค่านิยมที่นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามความเชื่อนั้น ๆ ซึ่งค่านิยมมีอิทธิพลในการกำหนดทางเลือกของชีวิตที่แตกต่างกันออกไปตามดุลพินิจของปัจเจก
  - 3) ความคิดรวบยอด หรือ มโนทัศน์ หมายถึง ภาพหรือความคิดใน สมองของบุคคลที่เป็นตัวแทนของสิ่งหนึ่ง ซึ่งภาพหรือความคิดนั้นจะประกอบ ด้วยคุณสมบัติร่วมที่เป็นลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้น สำหรับสิ่งหนึ่งหรือเรื่องหนึ่ง โดยแต่ละบุคคลอาจมีภาพหรือความคิดในสมองต่างกันได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2551, น.83) ซึ่งในการเลือกเป้าหมายที่สิ่งที่ต้องการจะทำ บุคคลนั้นจะต้องมีความคิดที่อยู่บนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ มาช่วยในการตัดสินใจในการเลือก ซึ่งได้วิเคราะห์ด้วยตนเองว่าสิ่ง ๆ นั้น จะสนองความต้องการได้อย่างไร แล้วจะได้อะไรบ้างจากทำสิ่ง ๆ นั้น
  - 4) บุคลิกภาพ เป็นลักษณะโดยรวมของบุคคล ทั้งรูปลักษณ์ทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและพฤติกรรม ซึ่งทำให้มีลักษณะแตกต่างกัน ในแต่ละบุคคล บุคลิกภาพบางอย่างก็ติดตัวมาแต่กำเนิด และบางอย่างก็ได้รับผลจากการติดต่อสัมพันธ์ กับบุคคลอื่น ในสภาพแวดล้อม หรือในสังคมที่ใกล้ชิด ซึ่งแต่ละคนมีการพัฒนา และประสบการณ์ที่ไม่เหมือนกัน บุคลิกภาพจึงมีลักษณะเป็นของเฉพาะตัว ซึ่งบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เลือก รวมถึงภาวะทางอารมณ์ ที่ บุคคลสนองต่อ สิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งเสริมบรรยากาศและการเป็น อยู่ ในสภาวะนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น
2. ปัจจัยแวดล้อม ที่มีอิทธิพลอย่างในการตัดสินใจในการวางแผนทางเลือกชีวิตของแต่ละบุคคล
- 1) สภาพแวดล้อมในสังคม จะเป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจเลือกของแต่ละบุคคลได้ เช่น หากต้องการอาชีพอิสระ ก็ต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน ค่านิยมในสังคม ความต้องการของสังคมเศรษฐกิจสังคม เป็นต้น ทำให้สิ่งเหล่านี้กลายเป็นอิทธิพลในการเลือกทั้งสิ้น
  - 2) ความรู้ฐานการศึกษา ระดับฐานข้อมูลในการตัดสินใจเลือกของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะมีอิทธิพลในการกำหนดการจัดขอบข่ายการตัดสินใจเลือกไปโดยปริยาย เช่น เรียนจบเภสัชศาสตร์ มีความรู้พื้นฐานด้านยาทางเลือกทางอาชีพที่เหมาะสมคือเภสัชกร หรือ เรียนจบอักษรศาสตร์ ภาษาฝรั่งเศส มีความรู้พื้นฐานและทักษะด้านภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศส อาชีพที่เหมาะสมก็จะถูกตั้งขอบข่ายแรกเริ่มทางอาชีพเพื่อสอดคล้องกับสิ่งที่เรียนมา เช่น ล่าม มัคคุเทศก์ ครูสอนภาษา เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานของภาวนา ประมณต์ (2555 : บทนำ, 13-14) ศึกษา “ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมการวางแผนชีวิตของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี” โดยเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการวางแผนชีวิตของนักศึกษาที่อยู่ในสถานการณ์ทางสังคมต่างกัน และมีจิตลักษณะต่างกัน นำไปสู่การทำนายพฤติกรรมการวางแผนชีวิตของนักศึกษาหลังสำเร็จการศึกษา โดยอธิบายว่าการวางแผนชีวิตนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จในอนาคตของบุคคล บุคคลควรให้ความสำคัญกับการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านครอบครัว และมองว่าบุคคลที่มีการวางแผนชีวิตที่ดีนั้น เปรียบเสมือนมีเข็มทิศในการดำเนินชีวิต ที่จะช่วยสร้างแบบแผนชีวิตที่มีโอกาสไปถึงเป้าหมายได้ตามที่ต้องการ ก่อให้เกิดคุณค่าต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

ในงานวิจัยได้มีการทำนายความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้ ตัวทำนายที่สำคัญ คือ การวางแผนชีวิตด้านอาชีพ และการวางแผนชีวิตด้านการศึกษา ที่พบว่าสามารถทำนายเพียง 11% สันนิษฐานว่าอาจเป็นเพราะยังมีอีกหลายปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการศึกษา และอาจเป็นไปได้ว่าการวางแผนชีวิตกับการปฏิบัติจริงของนักศึกษา ไม่สอดคล้องกันนัก เนื่องจากการวางแผนเป็นการคาดเดาส่ิงที่เกิดขึ้นในอนาคต ในภาคปฏิบัติอาจเกิดขึ้นจริงหรือไม่ก็ได้ เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดตามเงื่อนไขของแต่ละบุคคล ทำให้การทำนายนั้นมีความไม่แน่นอน แต่ท้ายที่สุดผู้ศึกษาเองก็ได้เล็งเห็นความสำคัญถึงการวางแผนชีวิตที่ปัจจัยแวดล้อมนั้นก็มีความสำคัญ

งานของอรนุช ศรีบาล (2559) ศึกษาเรื่อง “การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต” เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลทำให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากสาขาวิชาการละครคอนและสาขาวิชาศิลปปะการออกแบบ พัศราภรณ์ การวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาทั้ง 2 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการละครคอนและสาขาวิชาศิลปปะการออกแบบพัศตราภรณ์ พบว่าการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่อีก 2 ด้าน คือ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/ความเชี่ยวชาญด้านอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานนักศึกษามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา ที่สะท้อนปัญหาของหลักสูตรควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น เพื่อที่นักศึกษาจะสามารถมีคุณสมบัติที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร (Population) คือ ประชากรนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ชั้นปีสุดท้าย จำนวน 5781 คนที่กำลังศึกษาในภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยใช้ข้อมูลจากสำนักทะเบียนและประมวลผล เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2564

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ประชากรนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ชั้นปีสุดท้าย จำนวน 402 คน จากทั้งหมด 23 คณะ โดยแต่ละคณะจะใช้วิธีการเทียบเคียงสัดส่วนเพื่อหาจำนวนที่แท้จริงของแต่ละคณะเพื่อให้ตัวอย่างที่ได้มีความเป็นตัวแทน (Representativeness) สามารถใช้ศึกษา อ้างอิง และอนุมานแทนประชากร วิธีการสุ่มตัวอย่าง นักศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีลักษณะของประชากรเป็น นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต โดยได้จำนวนขนาดตัวอย่างทั้งหมด 361 คน จากการเปิดตารางเทียบค่าตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan เพื่อกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกร้อยละ 10 รวมเป็น ขนาดตัวอย่างทั้งหมด 402 คน จากนั้นจึงแยกนักศึกษากออกเป็นแต่ละคณะ จากนั้นใช้สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง ที่จะศึกษาตามสัดส่วน (Proportional Allocation) แล้วจึงใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนขนาดตัวอย่างตามสัดส่วน โดยเก็บแบบสอบถามเป็น Online Survey

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย ตัวแปรต้น ตัวแปรแทรกกลาง และตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรต้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- (1) ตัวแปรต้นด้านบุคคล ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ลำดับการเกิดในครอบครัว และ อาชีพบิดา มารดา ผู้ปกครองนอกเหนือจากบิดามารดา
  - (2) ตัวแปรต้นด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานระหว่างเรียนปริญญาตรี และรายได้ครอบครัว
2. ตัวแปรแทรกกลาง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ
- (1) ปัจจัยด้านตนเอง ประกอบไปด้วย ความต้องการของตนเอง ค่านิยมของแต่ละบุคคล ความคิดรวบยอด และบุคลิกภาพ
  - (2) ปัจจัยแวดล้อม ประกอบไปด้วย สภาพแวดล้อมในสังคมและความรู้ฐานการศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งส่วนของข้อคำถามเพื่อใช้ในการวัดออกเป็น 3 ตอน ประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐานของตัวอย่าง รวม 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid – 19 รวม 27 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการวางแผนชีวิตหลังเรียนจบ รวม 27 ข้อ

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และ ความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งในการทดสอบความเที่ยงตรงได้อาศัยผู้เชี่ยวชาญในการประเมินวิเคราะห์ และหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence, IOC) โดยมีค่า 0.5 เป็นเกณฑ์ผ่าน ผลปรากฏว่า จากข้อคำถามทั้งหมด 49 ข้อคำถาม มีข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์อยู่ 3 ข้อ หลังจากนั้นจึงได้ใช้เครื่องมือ Cronbach's Alpha (Cronbach's Alpha Coefficient) มาทดสอบความเชื่อมั่น ด้วยการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำมาทดสอบทางสถิติ (Pre-Test) จำนวน 30 คน โดย อาศัยสถิติในการวัดความสอดคล้องในกรณีที่มีระดับการวัดแบบเรียงลำดับ 1 - 5 ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์ผ่านในแต่ละชุดข้อคำถามอยู่ที่ 0.7 ผลปรากฏว่า มีข้อคำถามที่ต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวนอยู่ 1 ชุด จำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ สุดท้ายจึงได้นำแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจริงไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อลดทอนข้อคำถามให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาการวิจัย

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การกระจายแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ (Online survey) ซึ่งได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางออนไลน์ เพื่อขอความร่วมมือในการทำและกระจายแบบสอบถาม ซึ่งมีช่องทางดังนี้ ติดต่อผ่านกลุ่ม Facebook TU83กลุ่ม Facebook เราจะช่วยกันทำแบบสอบถาม ติดต่อผ่านตัวแทนนักศึกษาแต่ละคณะ ติดต่อผ่านคนรู้จักและการประกาศหา นักศึกษาในคณะที่ขาดแคลน และแอปพลิเคชัน Yello ที่เป็นแอปพลิเคชันที่รวมตัวกันของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วยการแชร์แบบสอบถามลงในโพสต์ สถานที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมถึง การเปิดห้องพูดคุยเพื่อตามหาคนตอบแบบสอบถาม

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ข้อมูลจากภาคสนามมาแล้ว จึงเข้าสู่ขั้นตอนของการประมวลผลและวิเคราะห์ซึ่งอาศัยโปรแกรม SPSS ที่เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ สำหรับข้อมูลทั่วไป (เพศ คณะที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิดในครอบครัว อาชีพบิดา มารดา และผู้ปกครองนอกเหนือจากบิดามารดา ประสบการณ์ทำงานระหว่างเรียนปริญญาตรีและรายได้ครอบครัว) และการวางแผนหลังเรียนจบ (การทำงาน การศึกษาต่อ และอื่น ๆ) ปัจจัยด้านตนเอง (ความต้องการของตนเอง ค่านิยมของแต่ละบุคคล ความคิดรวบยอด และบุคลิกภาพ) และปัจจัยแวดล้อม

(สภาพแวดล้อมในสังคมและความรู้ฐานการศึกษา) จะนำเสนอข้อมูลในลักษณะจำนวนและร้อยละ และในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบในเชิงความสัมพันธ์จะเลือกใช้วิธีการทางสถิติที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีลักษณะแตกต่างกันตามระดับการวัดของข้อมูลที่มี ได้แก่ การวิเคราะห์ Chi-Square และการวิเคราะห์ Gamma โดยมุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามทั้งสามตัวข้างต้นกับคุณลักษณะทั่วไปและการตระหนักรู้ตัวตนภายใต้สถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid – 19)

ผลการวิจัย

รูปภาพที่ 1 สรุปผลการศึกษา

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตที่ได้ทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ (Online Survey) ซึ่งเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการตอบคำถามวิจัยและตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดจำนวนไว้ 152 คน พบว่า ข้อมูลที่ได้เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.6 และ LGBTQ+ ร้อยละ 20.4 ซึ่งมากกว่าเพศชายที่มีจำนวนร้อยละ 19.7 คณะของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่ได้ข้อมูลมากที่สุด คือ คณะศิลปศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 11.8 ในขณะที่วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และคณะเภสัชศาสตร์ คือ คณะที่ได้ข้อมูลน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.7 นอกจากนี้ยังพบคณะที่ไม่ได้ข้อมูลอีกด้วย คือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุข คณะแพทยศาสตร์ วิทยาลัยโลกคดีศึกษา จากการสอบถามการวางแผนหลังจบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกไปทำงานหลังเรียนจบการศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80.9 และบวชน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.5

ข้อมูลส่วนตัวต่อการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19

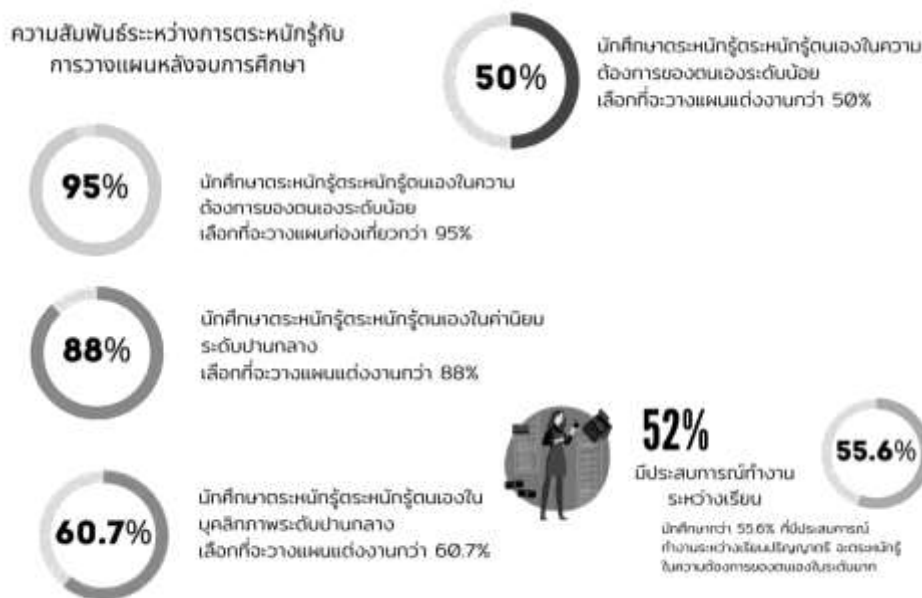
จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยเทคนิคทางสถิติที่ประกอบด้วย Chi-Square และ Gamma เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปต่อปัจจัยด้านตนเอง เป็นการนำข้อมูลทั่วไปซึ่งประกอบด้วย เพศ คณะ เกรดเฉลี่ย ประสบการณ์ทำงานระหว่างเรียนปริญญาตรี ลำดับการเกิดภายในครอบครัว รายได้ครอบครัว และอาชีพผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) หรือไม่ และเก็บรวบรวมข้อมูลนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตจำนวนทั้งสิ้น 152 คน มีทั้งหมด 8 คู่ ที่มีความสัมพันธ์กันดังนี้ เพศ

ประสบการณ์หารายได้ระหว่างเรียนระดับรายได้ครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความต้องการตนเอง เพศ อาชีพนอกเหนือจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในสังคม ประสบการณ์หารายได้ระหว่างเรียน ระดับรายได้ครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรู้ฐานการศึกษา และ อาชีพมารดา มีความสัมพันธ์กับค่านิยมบุคคล

ข้อมูลส่วนตัวต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยเทคนิคทางสถิติที่ประกอบด้วย Chi-Square เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปต่อการทำงาน เป็นการนำข้อมูลทั่วไปซึ่งประกอบด้วย เพศ คณะ เกรดเฉลี่ย ประสบการณ์ทำงานระหว่างเรียน ปริญาตรี ลำดับการเกิดภายในครอบครัว รายได้ครอบครัว และอาชีพผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาหรือไม่ พบว่า ข้อมูลทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการวางแผนชีวิตทั้งหมด 9 คู่ดังต่อไปนี้ เพศและอาชีพบิดามีความสัมพันธ์กับการวางแผนอยู่บ้าน เพศและอาชีพของมารดา มีความสัมพันธ์กับการวางแผนบวช อาชีพของมารดาและผู้ปกครองนอกเหนือจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนท่องเที่ยว รายได้ครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการวางแผนทำงาน ประสบการณ์หารายได้ระหว่างเรียนมีความสัมพันธ์กับการแต่งงานและลำดับการเกิดภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการวางแผนเกณฑ์ทหาร

รูปภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้กับการวางแผนหลังจบการศึกษา

การตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19 ต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยเทคนิคทางสถิติที่ประกอบด้วย Chi-Square เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19 เป็นการนำข้อมูลทั่วไปซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านตนเอง คือ ความต้องการของตนเอง ค่านิยมบุคคล ความคิดรวบยอด บุคลิกภาพและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมในสังคม ความรู้ฐานการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการวางแผนชีวิตหลังเรียนจบหรือไม่ พบว่า ระดับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19 มีความสัมพันธ์กับการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาทั้งหมด 7 คู่ ดังนี้ ระดับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19 ปัจจัยด้านตนเอง (ความคิดรวบยอด) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (ความรู้ฐานการศึกษา) มีความสัมพันธ์กับการวางแผนไปเกณฑ์ทหารหลังเรียนจบ ระดับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19 ปัจจัยด้านตนเอง (บุคลิกภาพ) และระดับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19 ปัจจัยตนเอง (ความ

ต้องการของตนเอง) มีความสัมพันธ์กับการวางแผนอยู่บ้านหลังเรียนจบ ระดับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19 ปัจจัยด้านตนเอง (ค่านิยมบุคคล) มีความสัมพันธ์กับการวางแผนไปทำงานหลังจบการศึกษา ระดับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19 ปัจจัยด้านตนเอง (บุคลิกภาพ) มีความสัมพันธ์กับการวางแผนแต่งงานหลังเรียนจบ ระดับการตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์ Covid-19 ปัจจัยด้านตนเอง (ความต้องการของตนเอง) มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวหลังจบการศึกษา

อภิปรายผล

จากการที่งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการศึกษาการวางแผนชีวิตของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ได้แก่ การศึกษาการวางแผนชีวิตของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายและการวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid-19) ซึ่งผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาน่าที่จะได้มีการอภิปรายและวิจารณ์เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถไปต่อยอด รวมถึงได้เห็นผลปรากฏการณ์ทางความคิดของนักศึกษาที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคตผ่านผลการศึกษการวางแผนชีวิต ที่อยู่ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและสร้างผลกระทบในหลายด้านต่อชีวิต ซึ่งการอภิปรายผลการศึกษานี้ได้นำเสนอประเด็นที่สำคัญดังนี้

การตระหนักรู้ตนเอง

ผลการศึกษาพบว่า การตระหนักรู้ตนเอง ปัจจัยด้านตนเอง ในเรื่องความต้องการของตนเองนั้น มีความสำคัญอย่างมาก การที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างนั้นมีการผลการตระหนักรู้ตนเองที่มาก รับรู้ว่าตนเองชื่นชอบและเหมาะสมกับสิ่งใดในระดับมาก ทำให้การวางแผนชีวิตนั้นค่อนข้างเป็นขั้นตอน และมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการที่วางแผนอนาคตไว้ แม้ในความเป็นจริง บุคคลนั้นมีโอกาสที่ปฏิบัติจริงหรือไม่ก็ตาม แต่การที่เห็นข้อมูลที่มีความครบถ้วนชัดเจนและมีความสัมพันธ์นั้นก็เป็นการเห็นถึงผลแนวโน้มบางประการที่ได้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดต่ออนาคตของชีวิต รวมถึงการที่บุคคลนั้นตระหนักรู้ถึงบุคลิกภาพของตนเองในระดับมาก รู้ว่าตนเองนั้น ตระหนักได้ตนเองมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ก็ทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาเช่นกัน และด้านปัจจัยด้านแวดล้อม สังคมจะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงสังคมเข้าสู่สังคม New Normal ที่บุคคลจำเป็นต้องปรับตัวในการอยู่ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 นั้นมีผลกระทบต่อตนเองอย่างมาก อีกทั้งการเศรษฐกิจที่มีความถดถอย และไม่มีความมั่นคงทางรายได้ที่ไม่แน่นอน รวมไปถึงสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยังมีความคลุมเครืออยู่ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อตัวนักศึกษาที่กำลังจบการศึกษาและกำลังเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมาก

การวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา

ในการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษานั้น ผลการศึกษาพบว่า ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ก็ตัดสินใจที่จะเข้าสู่ระบบการทำงานเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการทำงานเป็นสิ่งที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการทางการเงิน และคาดหวังว่าจะมีโอกาสในการทำงานที่ตนเองคาดหวังเอาไว้ และด้วยเนื่องจากรัฐบาลมีการกำหนดนโยบายการลดระยะห่างทางสังคม ทำให้บุคคลส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก เพราะการค้าขายหรือธุรกิจขนาดใหญ่หรือขนาดย่อมต่างต้องพึ่งพาระบบออนไลน์ ในการติดต่อสื่อสาร เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในการวางแผนทางการศึกษาก็แสดงให้เห็นว่านักศึกษาชั้นปีสุดท้ายส่วนใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตนั้น สนใจที่ศึกษาต่อระดับปริญญาโทเป็นจำนวนมาก โดยสาขาที่สนใจศึกษาต่อเป็นเกี่ยวกับการค้าขาย ธุรกิจ การตลาด เพราะเนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น รวมไปถึงการให้ความสำคัญเรื่องการเรียนภาษาต่างประเทศ อาทิ ภาษาอังกฤษ จีน

เกาหลี สเปน ฯลฯ เพราะเล็งเห็นว่าการเรียนภาษานั้นมีประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคตเป็นอย่างมาก รวมไปถึงการได้มีทักษะภาษาที่ดีก็สามารถเพิ่มโอกาสในเข้าทำงานที่ตนวางแผนเอาไว้ นอกจากนี้ยังทำให้เห็นว่า สถานการณ์โควิด-19 (Covid-19) ที่ยังได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตของผู้คน เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่ทำให้เห็นว่า การบริหารจัดการของรัฐบาลมีผลอย่างมากต่อการวางแผนชีวิต เพราะจากการรวบรวมข้อมูล มีนักศึกษาบางจำนวนหนึ่งตัดสินใจที่ยังไม่วางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา โดยให้เหตุผลว่าต้องการรอดูสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นก่อน รวมไปถึงการที่ไม่ตัดสินใจวางแผนชีวิตนั้นเนื่องจากเป็นเพราะความเชื่อมั่นของรัฐบาล ที่ไม่สร้างความวิตกกังวลต่อการจัดการดูแล ซึ่งผลการศึกษาอาจเป็นข้อมูลหนึ่งที่น่าจะเป็นตัวอย่าง ที่ทำให้เห็นถึงปรากฏการณ์ความคิดต่อสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อได้มีแนวทางการจัดการที่ดีจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สรุปผล / ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ที่ 1 : เพื่อศึกษาการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายภายใต้สถานการณ์โควิด-19

จากการศึกษาการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา (Covid-19) พบว่ามีนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ส่วนใหญ่ได้มีจำนวนการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษามากถึง 72.4 % โดยในการทำการสำรวจนั้นผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลือกการวางแผนที่สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก โดยข้อมูลที่ได้มีการแจกแจงและคำนวณโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) สรุปผลว่า นักศึกษามีการวางแผนชีวิตที่จะทำงานมากที่สุดรองลงมาคือมีการวางแผนด้านการศึกษาต่อ ท่องเที่ยว แต่งงาน อยู่บ้าน บวช และ เกษนัททหาร ตามลำดับ ซึ่งการทำงานนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกที่จะทำงานในสังกัดหน่วยงานเอกชนมากที่สุด และเหตุผลที่ต้องการทำงาน คือ ต้องการหาประสบการณ์ เงินเดือน และอยากต่อยอดจากสิ่งที่เรียนมา ตามลำดับ

ซึ่งในขณะเดียวกันการสำรวจในครั้งนี้ ก็พบว่ายังมีนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายบางส่วนไม่ได้มีการวางแผนไว้ถึง 27.6 % โดยเหตุผลที่ถูกเลือกมากที่สุดคือ ต้องการรอดูสถานการณ์ไปก่อน สถานการณ์โควิด-19 และ เพราะความเชื่อมั่นของรัฐบาล ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยอนุมานได้ว่า สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยปัจจุบันนี้ค่อนข้างอ่อนไหว และสร้างความวิตกกังวลแก่นักศึกษาเป็นอย่างมาก ด้วยเนื่องจากเศรษฐกิจที่ถดถอย สถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา (Covid-19) ที่เกิดขึ้นนั้นก็ได้สร้างผลกระทบต่อทั้งระบบสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเป็นอย่างมาก ทำให้ประชาชนที่อยู่ในระบบแรงงานนั้นต้องถูกเลิกจ้างเป็นจำนวนมากและด้วยปรากฏการณ์การตกงานจำนวนมาก ทำให้นักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษาก็ได้รับผล กระทบ และเกิดความรู้สึกไม่แน่นอนต่อชีวิต ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่ส่วนใหญ่เลือกที่จะรอดูสถานการณ์ความเป็นไปของสังคมก่อนจะตัดสินใจวางแผนชีวิตต่อไป

การวางแผนเรื่องการศึกษาต่อ ที่นักศึกษาได้เลือกวางแผนหลังจบการศึกษา สรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายเลือกที่จะศึกษาระดับปริญญามากที่สุดถึง 84.3 % จากนักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยสถานที่ที่ต้องการไปศึกษาต่อ คือ ต่างประเทศ และเลือกรูปแบบการเรียนแบบ On-site มากกว่ารูปแบบ Online ซึ่งสาขาวิชาที่ได้รับความนิยมโดยไม่จำกัดสายการเรียน คือ สาขาการบริหาร การตลาด และเหตุผลที่เลือกที่จะศึกษาต่อระดับปริญญามากที่สุด คือ ต้องการเพิ่มทักษะความรู้ รองลงมาคือความชื่นชอบ ต้องการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ และมองว่าจำเป็นต่อการทำงาน ตามลำดับ ซึ่งผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับงานศึกษาของ ไอยเรศ นิรินทร์รัมย์ (2554) ที่ศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในต่างประเทศ” ของนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีและโท ระหว่าง 23-26 ปี ที่ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกไปเรียนต่อระดับปริญญาโท ปัจจัยภายในสำคัญมากที่สุดคือ ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ รองลงมาคือต้องการมีประสบการณ์การใช้ชีวิตและทำงานในต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะมองหาโอกาสที่จะสามารถก้าวหน้าในอาชีพต่อไปหลังจบการศึกษาที่มีคุณภาพสูงที่ถูกยอมรับทั่วโลกและยังเป็นประสบการณ์ที่ได้ศึกษาต่อในต่างประเทศอีกด้วย รวมไปถึงปัจจัยทางสังคมที่สำคัญ คือ ความต้องการของตลาดแรงงานมากที่สุด และผู้วิจัยก็มีความคิดเห็นตรงกับ

อินทัย พึ่งทองหล่อ (2543) ที่มองว่าการที่นักศึกษาเลือกที่วางแผนเรียนต่อระดับปริญญาตรีระดับมหาบัณฑิตนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนหรือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากบุคคลที่จบการศึกษาระดับมหาบัณฑิตจะสามารถนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาตนเองและความเป็นผู้นำในสังคมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเป็นผู้นำในด้านความรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เพื่อนำมาองค์ความรู้มาพัฒนาประเทศต่อไป

การวางแผนที่จะเรียนภาษาต่างประเทศ มีนักศึกษาจำนวน 62.7% โดยเลือกที่จะศึกษาในประเทศ และเลือกรูปแบบการเรียนแบบ On-site เหตุผลที่ต้องการเรียนภาษาต่างประเทศมากที่สุด คือ ต้องการเพิ่มทักษะทางภาษารองลงมาคือจำเป็นต่อการทำงาน ความชื่นชอบส่วนตัว และจำเป็นต่อการศึกษาต่อต่างประเทศ ซึ่งภาษาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ รองลงมาคือ ภาษาจีน ญี่ปุ่น เกาหลีและสเปน ตามลำดับ ซึ่งทำให้เห็นว่านักศึกษาชั้นปีสุดท้ายมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพราะเล็งเห็นว่าภาษานั้นเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแสวงหาความรู้ พัฒนาศักยภาพเพื่อโอกาสการทำงานได้อเนกและเตรียมพร้อมสำหรับกรวางแผนไปศึกษาต่อต่างประเทศ

นักศึกษาบางส่วนเลือกที่จะวางแผนเรียนคอร์สเรียนระยะสั้นอื่น ๆ โดยเลือกที่จะศึกษาภายในประเทศ และเลือกรูปแบบการเรียนแบบ Online โดยสิ่งที่ถูกระบุว่าสนใจจะเรียนมากที่สุด คือ คอร์สเกี่ยวกับธุรกิจการค้าขาย และคอร์สเสริมทักษะก่อนเข้าทำงาน ซึ่งทำให้เห็นให้เห็นว่านักศึกษาเองก็มีการคาดหวังในตนเองต่อความพร้อมในการทำงาน เพราะการเข้าทำงานไม่ว่าจะระบบองค์กรจะเป็นอย่างไร ก็ต้องการให้ตนเองเป็นผู้ที่พร้อมต่อการรับแรงกดดันและรู้วิธีการปรับตัวในสถานที่ใหม่ ๆ

การวางแผนอื่น ๆ อย่างการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมที่จะวางแผนรองลงมา พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไปท่องเที่ยวที่ต่างประเทศมากกว่าในประเทศ ส่วนใหญ่เลือกที่จะใช้ระยะเวลาการท่องเที่ยวไม่เกิน 3 เดือน เหตุผลของการเลือก คือ ต้องการพักผ่อนหลังจบการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือต้องการหาประสบการณ์ และต้องการอิสระตามลำดับ ต่อมานักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เลือกแต่งงานหลังจบการศึกษา ให้เหตุผลว่าความต้องการแต่งงานนั้น เป็นเพราะความรักมากที่สุด รองลงมาคือมองว่าควรค่าแก่เวลา และสุดท้ายคือต้องการมีลูก

ส่วนสุดท้ายคือ การบวชและเกณฑ์ทหาร เป็นข้อมูลที่ถูกเลือกน้อยที่สุด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบคาดว่าจะ เป็นเพศสภาพและเพศวิถีเป็นชาย รวมถึงตัวเลือกข้อคำถามส่วนนี้ก็จำเพาะเจาะจงผู้ตอบ โดยผลสรุปของการสำรวจ คือ มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งวางแผนที่จะบวช เป็นเพราะต้องการทดแทนบุญคุณตามประเพณี ส่วนเลือกที่จะวางแผนเกณฑ์ทหารนั้น ได้เลือกเหตุผลมากที่สุดคือ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

วัตถุประสงค์ที่ 2 : เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังเรียนจบการศึกษาชั้นปีสุดท้ายภายใต้สถานการณ์โควิด-19

วิจัยนี้มุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังเรียนจบการศึกษาชั้นปีสุดท้ายภายใต้สถานการณ์โควิด-19 จากกรอบการวิจัยนั้นมีทั้งหมด 3 ส่วน ข้อมูลทั่วไป (ตัวแปรต้น) การตระหนักรู้ตนเองภายใต้สถานการณ์โควิด-19 (ตัวแปรแทรกกลาง) และการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา (ตัวแปรตาม) โดยผู้วิจัยจะอธิบายตามลำดับ เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา ดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) พบว่า ผู้ที่มีการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษานั้น ปัจจัยเพศ รายได้ครอบครัว อาชีพบิดามารดาและอาชีพผู้ปกครองนอกเหนือบิดามารดา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกสิ่งที่จะทำหลังจบการศึกษา โดยข้อสังเกตที่พบคือ ปัจจัยด้านเพศ พบว่า ทุกเพศที่เลือกวางแผนทำงานนั้น ส่วนใหญ่เลือกอาชีพที่สังกัดในหน่วยงานเอกชนและอาชีพที่ไม่มีสังกัด แต่จากการวิเคราะห์นั้น สัดส่วนร้อยละเพศชายและหญิงเลือกที่จะทำงาน

ราชการที่เยอะกว่าเพศอื่น ๆ ซึ่งปัจจัยต่อมาคือรายได้ครอบครัว โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ว่าจะระดับรายได้เท่าไรเลือกที่จะทำงานหลังจบการศึกษา แต่นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้สูงและสูงมากนั้น จะไม่เลือกทำงานส่วนราชการและส่วนรัฐวิสาหกิจ ส่วนนักศึกษาที่มีรายได้ระดับปานกลางส่วนใหญ่เลือกทำงานหน่วยงานเอกชนมากที่สุด และนักศึกษาที่ระดับรายได้ต่ำถึงต่ำมาก เลือกที่จะทำงานส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ทำให้เห็นว่ารายได้ของครอบครัวนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญที่อธิบายได้ว่า หากมีรายได้ที่ไม่มั่นคงมีส่วนในการตัดสินใจเข้าทำงานกับสังกัดหน่วยงานที่มีสวัสดิการและรายได้ที่แน่นอนอย่างงานระบบราชการหรือรัฐวิสาหกิจเพราะมีสวัสดิการที่ครอบคลุมไปถึงการรักษาพยาบาลของพ่อแม่ โดยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid-19) ที่ได้เข้ามากระทบกับการบริหารจัดการของรัฐบาลทำให้ผู้ที่มีการมีรายได้ต่ำนั้นเลือกที่จะทำงานองค์กรที่มีความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางการงานต่ำอย่างงานราชการหรือองค์กรรัฐ

ปัจจัยอาชีพบิดามารดา ผู้ปกครองนอกเหนือบิดามารดา มีผลต่อการเลือกที่จะวางแผนท่องเที่ยวของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายหลังจบการศึกษา ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการหรือพนักงานเอกชน ส่งผลให้นักศึกษาวางแผนที่ท่องเที่ยวหลังจบการศึกษา เพราะเนื่องจากอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนอกเหนือบิดามารดานั้นเป็นอาชีพที่มีรายได้สูงและแน่นอน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้นักศึกษานั้นเลือกที่จะท่องเที่ยวพักผ่อนก่อนทำงาน มากกว่าที่จะกังวลต่อการทำงานทันทีหลังจบการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลการตระหนักรู้ตนเอง พบว่า ปัจจัยด้านตนเอง ความต้องการของตนเอง ค่านิยมบุคคล บุคลิกภาพ ความคิดรวบยอด มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย พบว่าหากนักศึกษาระบุว่าตระหนักรู้ความต้องการของตนเองน้อยจะทำให้เลือกที่จะวางแผนชีวิตเลือกที่จะอยู่บ้าน รวมถึงเลือกที่จะท่องเที่ยว เมื่อตัวบุคคลไม่ทราบความต้องการหรือไม่สามารถเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองได้ ก็อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่นักศึกษบางกลุ่มเลือกที่อยู่บ้านพักผ่อนหรือท่องเที่ยวเพราะต้องการอิสระใช้เวลาพักผ่อนก่อน ผลการตระหนักรู้ตนเองในค่านิยมบุคคลที่ปานกลาง เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาเลือกวางแผนทำงานหลังจบการศึกษา เพราะเนื่องจากการค่านิยมความชื่อเสียงหรืออำนาจนั้นไม่ได้มีสำคัญอย่างเฉพาะเจาะจง แต่ก็ยังเป็นปัจจัยที่ถูกคำนึงถึงเมื่ออยู่ในระบบทำงาน ส่วนการตระหนักรู้ตนเองความคิดรวบยอดที่น้อยและความรู้ฐานการศึกษาที่น้อย เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายเลือกที่จะวางแผนเกณฑ์ทหารหลังจบการศึกษา เพราะการเกณฑ์ทหารเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ต้องมีการเตรียมตัวที่เฉพาะ หรือต้องเสริมทักษะใดเป็นพิเศษหรือต้องคาดการณ์อนาคตอย่างจริงจัง จึงทำให้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการวางแผน และสุดท้าย การตระหนักรู้ตนเองด้านบุคลิกภาพที่มาก เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายวางแผนที่จะแต่งงาน เพราะตระหนักรู้ว่าตนเองมีบุคลิกภาพที่พร้อมต่อการปรับตัวและรู้ว่าตนเองเหมาะสมกับตนเองและมีเหตุผลของการกระทำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากช่วงเวลาจัดทำเป็นช่วงของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (เมษายน 2564) ทำให้คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาจากการกระจายแบบสอบถามออนไลน์ (Online survey) ทำให้ได้ข้อมูลมาอย่างยากลำบาก กล่าวคือ การกระจายแบบสอบถามทำโดยการนำไปโพสต์หรือแปะตามโซเชียลต่าง ๆ มักจะได้รับความเพิกเฉยเนื่องจากผู้ทำแบบสอบถามสามารถเลือกได้ว่าจะทำหรือไม่ทำ ต่างจากการนำแบบสอบถามไปให้ถึงมือกลุ่มตัวอย่างจริง ๆ จะทำให้กลุ่มตัวอย่างทำจนเสร็จและได้ข้อมูลที่ต้องการและแม่นยำมา และในช่วงนี้เอง (พฤษภาคม 2564) เป็นช่วงที่เกิดการกระจายแบบสอบถามออนไลน์เป็นจำนวนมากจากนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาเนื่องจากเป็นวิชาเรียนเป็นสาเหตุให้มีผู้ทำแบบสอบถามน้อยแต่มีแบบสอบถามมากกว่าเสียอีกจึงทำให้คณะผู้จัดทำได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ครบและเกิดจากความล่าช้าของคณะผู้จัดทำอีกด้วย

ในเรื่องของเนื้อหาการวิจัยพบว่าในกรอบแนวคิดด้านตัวแปรต้นคณะผู้จัดทำได้กำหนดตัวแปรที่จะส่งผลกระทบต่อวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายได้อย่างไม่ครอบคลุมเนื่องจากมีระยะเวลาที่จำกัดและเป็นงานวิจัย

เล่มแรก ซึ่งอาจทำให้ขาดตัวแปรที่สำคัญและจำเป็นอื่น ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังเรียนจบการศึกษาที่นอกเหนือไปจากการศึกษานี้ ในการศึกษาสามารถเพิ่มตัวแปรต้นที่มีความครอบคลุมขึ้นและพัฒนาต่อยอดไปถึงงานศึกษาเชิงนโยบายภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ที่มีต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษา เนื่องจาก การเก็บข้อมูลนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายก่อนจบภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา แต่นักศึกษาปี 4 กว่าจำนวน 42 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.7 ยังคงไม่ได้คิดและวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอีก 1 - 2 เดือน คณะผู้วิจัยจึงเสนอสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างร่วมด้วยเพื่อหาข้อค้นพบและเหตุผลในเชิงลึกมากขึ้นมีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ ให้นักศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการวางแผนชีวิตของตนเองเพื่อที่จะรู้ว่าตนเองเหมาะสมกับสิ่งใดมากที่สุด

รายการอ้างอิง

- Chamnong Adiwattanasit. (1995). *Ordination behavior of Thais*. Faculty of Social Sciences Kasetsart University, Bangkok
- Iyares Naritra. (2011). *Factors Affecting the Study of Master's Degree Abroad*. Master of Business, Rajamangala University of Technology Thanyaburi
- Ketchantha Sriwarom. (2015). Motivation to study for a master's degree of students. *Minutes of academic meetings and presentations of research at the national level "Create and develop To advance into the community ASEAN" 2nd time*, 18-19 June 2015, Nakhon Ratchasima Province. P. 449 - 459.
- Office of Registration and Computing, Thammasat University (2021). *Classified by faculty level field of study, entrance year and gender*. Retrieved April 30, 2021 From <https://www.reg.tu.ac.th/th/Picture/AttFile/1a5e7cff-fb92-47bd-a65e-e6182777df2b>
- Oranuch Sriiban. (2016). *Career Planning for Students of Faculty of Fine and Applied Arts. Thammasat University Rangsit Center*. Master of Arts Thesis. Social Policy Program, Thammasat University.
- Pawana Pramon. (2012). *Causal and Effect Factors of Life Planning Behaviors of Undergraduate Students*. Master of Education Thesis. Academic Guidance. Education Program, Sukhothai Thammathirat Open University
- Pisamai Boonyasophon. (2013). *Knowledge about occupation. Career knowledge*. Teaching materials. Vocational Certificate Program (Vocational Certificate).
- Sornutikitti Mahachai. (2017). *Study of life planning financial planning and the development of learning in Technology that affects employee retirement preparedness Operating a private company in the region Bangkok*. Master of Business Administration Thesis, Bangkok University
- Techsauc Team. (2020). *The British Council reveals statistics for studying abroad for Thai children with the opportunity of craftsmanship in World industry*. Retrieved 18 April 2021. From <https://techsauc.co/news/british-council-education-uk>

- Tippawan Sirisamphan, Sirirat Nusi and Natchanan Thitiphanrungsarit. (2019). The singleness of women in the age of globalization and the Thai economy. *Thammasat Journal Vol. 38 No. 3 2019*. Page. 27-44
- Warunee Na Nakorn. (2006). *Civil Society Organizations at Local Level: A Case Study of Kata Karon Club*. Chulalongkorn University,,: P.O.
- Wattana Isarangkun Na Ayudhya. (1989). *Research report on the study of the labor market of graduates in terms of Behavior*. Bangkok: Institute of Human Resources. Thammasat University.
- Yongyut Chalamwong. (2021). *New wave of COVID and impact on labor*. Retrieved 18 April 2021. From <https://tdri.or.th/2021/01/covid-19-impact-on-migrant-workers-2/>